

*Балик В.Р.
студентка юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри
цивільного права і процесу ТНЕУ
Труфанова Ю.В.*

ІНФОРМАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Інформація є невід'ємним елементом у житті людини, суспільства та держави. На сучасному етапі побудови правової держави інформація відіграє важливу роль для визначення різновидів її правових режимів, захисту права на неї та законних інтересів фізичних та юридичних осіб. Правовідносини з інформацією регулюються нормами конституційного, кримінального, адміністративного, трудового й цивільного права, кожні з яких мають свої особливості.

Під об'єктами цивільних прав у доктрині цивільного права розуміють будь-які матеріальні й нематеріальні блага, з приводу яких виникають цивільні правовідносини. Відповідно до ст. 177 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ) об'єктом цивільних прав є інформація, а також інші матеріальні й нематеріальні блага. Положення щодо оборотоздатності об'єктів цивільних прав законодавець поширює також на інформацію, яка як об'єкт цивільних прав може вільно відчужуватись або переходити від однієї особи до іншої в порядку правонаступництва чи спадкування або іншим чином, якщо вона не вилучена із цивільного обороту, не обмежена в обороті або не є невід'ємною від фізичної чи юридичної особи [4, с. 66].

Зростаючий обіг інформації у суспільстві визначає появу нового виду суспільних відносин – інформаційних, які є об'єктом правового регулювання.

Інформація як об'єкт цивільних правовідносин регулюється Конституцією України, Цивільним кодексом України, Законом України «Про інформацію» та іншими нормативно-правовими актами.

Інформація – це будь-які відомості та дані про події та явища в суспільстві. У цивілістиці інформацію розглядають, як особисте немайнове благо, що зазначено у статті 177 ЦКУ, як результат інтелектуальної діяльності (Ст. 199 ЦКУ) та як документ, ресурс, який має в собі відомості і може бути предметом правочинів [2, с. 269].

Інформація має ряд ознак, властивостей, що виділяє її з-поміж інших об'єктів цивільних правовідносин, а саме:

По-перше, нематеріальність інформації. Матеріальність чи нематеріальність об'єкта цивільних прав має важливе значення для встановлення інституту права.

По-друге, це змістовність, яка полягає у наповненості певним змістом. Інформація як нематеріальне благо містить у своїй внутрішній структурі будь-які відомості, які являють собою сукупність певних думок, знань, ідей.

По-третє, особливою властивістю є здатність до трансформації в інші нематеріальні об'єкти цивільних прав.

Варто погодитись із твердженням, що однією з важливих ознак інформації є можливість оборотоздатності, тобто можливість надання прав на інформацію

іншим особам на підставі цивільно-правових договірних зобов'язань [1, с. 61]. Інформація в цивільному обороті виступає насамперед як особливий об'єкт договірних відносин, пов'язаних із її збиранням, пошуком, зберіганням, переробкою та використанням [3, с. 71]. Інформація може існувати на момент виникнення правових зв'язків між суб'єктами або з'явитись у період їх існування чи як наслідок їх виникнення. Тож інформація стає об'єктом права завдяки тому, що вона починає виступати предметом договірних відносин, тобто придбає товарний характер. Інформація стає об'єктом охоронних зобов'язань у разі її незаконного поширення.

У законодавстві виділяють такі види інформації: інформація про фізичну особу, про стан довкілля, про товар, роботу, послуги, правова, податкова, науково-технічна інформація. Проте не всі види інформації є об'єктами будь-яких правових зв'язків і мають властивості об'єкта цивільних прав. Загальнодоступна за своїм характером інформація, для якої характерна така ознака, як спільність для всіх, не виступає як об'єкт цивільних прав [5].

Підсумовуючи вищезазначене, можу сказати, що об'єктом цивільних правовідносин є інформація, тобто будь-які відомості, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді згідно статті 200 ЦКУ. Інформація має такі властивості як нематеріальність, змістовність, трансформованість у інші нематеріальні об'єкти цивільних прав, здатність до фіксації на матеріальних носіях інформації, змінний характер форми інформації та відокремленість.

Список використаних джерел

1. Кодинець А.О. Інформація як об'єкт цивільно-правової охорони. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2016. Вип. 39. Т. 1. С. 58–61.
2. Кохановська О.В. Втілення та реалізація ідей розробників ЦК України щодо нормативного закріплення поняття та видів об'єктів цивільних прав. Актуальні проблеми приватного права: збірник статей до ювілею доктора юридичних наук, професора Н.С. Кузнєцової. Київ: ПрАТ «Юридична практика», 2014. С. 247–271.
3. Українське цивільне право: [навч. посібник]; за ред. Ю.О. Заїки. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: ЦУЛ, 2014. 356 с.
4. Цивільний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 20 серп. 2019 р.: (офіц. текст). Київ: Паливода А.В., 2019. 448 с.
5. Яриш О.М. Ознаки інформації як об'єкта цивільних прав. URL: file:///C:/Users/Home/Downloads/Ppip_2014_13_31.pdf (дата звернення: 20.10.2019).